Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуң!

САРДАҢА

ССКП ӨЛӨӨННӨӨҺҮ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҺИТТЭР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 11 сыла
№ 90 (1063)
Сэтинньи
11
күнэ
СУБУОТА
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

Советскай норуокка, ССРС бары үлэһиттэригэр!

(ССКП КК, ССРС Верховнай Советын Президиумун, ССРС Министрдэрин Советын Советскай норуокка ыңырыыларыттан)

ССКП КК, ССРС Верховнай Советын Президиума, ССРС Министрдэрин Совета Советскай норуокка Ыңырыыны ылыннылар. Ыңырыыга рабочайдары, колхозтаахтары, советскай интеллигенцияны, советскай Армия уонна Муоратааҕы байыаннай флот буойуннарын, биһиги дойдубут бары үлэһиттэрин норуот бүттүүнүн бырааһынньыгынан—Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сылын туолуутунан итиитик эҕэрдэлээтиләр.

Октябрь кыайыыта — аан дойду историятыгар улууканнаах тосту эргиллии, диэн ыйыллар Ыңырыыга. **Кини аан дойду саамай бөдөң дойдутугар социализмы тутарга усулуобуйа үөскэппитэ, киһи аймах көлөһүннээһинтэн уонна батталтан босхолонуутун саҕалаабыта.** Октябрь хайҕаллаах юбилейын биһигини кытта биргэ социализм дойдуларын норуоттара, бырааттыы партиялар, аан дойдутааҕы рабочай кылаас, бастаан иһэр киһиаймах бүтүннүүтэ бэлиэтиллэр.

Октябрьскай революция мөлүйүөнүнэн дьон сүрэхтэригэр өрө түллүү уотун умаппыта, баттаммыттарга, көҥүл иһин бары охсуһааччыларга маягынан уонна эрэл төрдүнэн буолбута.

1917 сыл алтынньыга Советскай Россия социализм суолугар аан маҥнайгынан киирбитэ. Билигин бу суолунан әлбэх государстволар уонна норуоттар иһәллэр. Социализм аан дойдутааҕы система — историческай сайдыыны хамсатар модун күүс.

50 сылга Советскай Союз модун кыахтаах социалистическай держава буолла. Кини коммунистическай обществоны тутар, социальнай сайдыы инники күөнүгэр иһэр. Маркс, Энгельс, Ленин идеаллара, биһиги партиябыт уонна биһиги норуоппут бэйәләрин иннилэригэр туруоруммут сыаллара уонна соруктара олоххо ситиһиилээхтик киирәллэр.

Ыңырыыга итинтэн салгыы этиллэр:

Биһиги бэйэбит сыалбытынан киһи киһини көлөһүннээһинин суох оҥорууну туруоруммуппут. Уонна биһиги ону ситистибит. Социализм—үлэһиттэр обществолара. Киниэхэ көлөһүннээччилэр уонна көлөһүннэнээччилэр суохтар.

Биһиги бэйэбит сыалбытынан социалистическай производствоны үөскэтиини туруоруммуппут. Уонна ону биһиги ситистибит. Норуот героическай үлэтинэн биһиги дойдубутугар үрдүк сайдыылаах билигин индустрия тәрилиннэ, бытархай баахынай хаһаайыстыбатын оннугар техниканан сәбиләммит бөдөң колхознай-совхознай производство тәрилиннэ. Былааннаах социалистическай экономика туруттаах үрдүк тэтиминэн сайдар.

Биһиги бэйэбит сорукпутунан норуот былааһын уонна норуокка туһалыыр былааһы олоххо киллэрэр саҥа, социалистическай государствоны, саҥа, социалистическай демократияны үөскэтиини туруоруммуппут. Уонна биһиги ол сорукпутун толордубут. Октябрь үөскэппит социалистическай демократията норуот киэҥ маассатын, государственнай уонна общественнай дьыалалары дьаһайыыга туруорда, үлэһит норуот бэйәтин дьоҕурун, билиитин, талаанын туттарыгар киэҥ кыахтары арыйда. Историяҕа аан маҥнай маасса сознательноһынан уонна тәриллиилээҕинэн күүстээх государство үөскээтэ.

Революция үлэһиттэри социалистическай сознательность тыыныгар иитии соругун туруорбута. Бүгүн биһиги киэн тутан туран, биһиги дойдубутугар коммунизм улуу дьыалатын иһин бэртээхэй охсуһааччылар көлүөнэлэрэ үүнэн таҕыстылар диэн этэр кыахтаахпыт. Советскай дьон улууканнаах харса суох уонна әр, модун санааларын, революционнай идеаллларга бәринниилээхтәрин уонна сознательнай дьиссипилиннәлээхтәрин аан дойду бүтүннүүтә сөҕөрмахтайар.

Социализм баараҕай ситиһиилэриннэн бәрт сөпкө киэн туттан, диригник астынан тураммыт, биһиги ааспыт суолбут хайдах курдук уустугун дьәгкәтик көрөбүт. Партия уонна норуот ким да урут билбәтәх суолларынан айанныыр күчүмәҕәйдәриттән чаҕыйбакка, саҥа обществоны туппуттара. Биһиги кытаанах әриири-мускууру барбыппыт. Кыайыы үөрүүтүн даҕаны, сүтүк ыар кутурҕаныы даҕаны үгүстүк билбиппит, бастах сыыстарыылартан уонна алҕастартан уруок оҥостон испиппит. Кыайыы өрөгөйдөөх да күннәригәр, кытаанах әриирмускуур да кәмнәригәр биһиги норуоппут үтүөкәннәәх хаачыстыбата, кини революционнай сознательноһа уонна бәйәтин харыстаммата пролетарскай интернационализмҥа, социалистическай Ийә дойдуга, коммунизм идеалларыгар мунура суох бәриниилээҕә мунутуурдук арыллан көстөрө.

Социализм биһиги дойдубутугар саҥа олоҕу аҕалла, көҥүл үлэ дьолун, дьәҥкә сыаллаах айымньы бараммат әрчимин үөскәттә. Социалистическай тутуу экономическай уонна социальнай-политическай түмүктәрә биһиги иннибитигәр коммунизмҥа киирии улууканнаах кәскилләрин арыйаллар.

Биһиги бэйэбит сыалбытынан коммунистическай обществоны тутууну туруорунабыт. Биһиги ол обществоны хайаан да тутуохпут.

Советскай дьон бәйәләрин үләләринән уонна охсуһууларынан коммунизм идеалларын олох практикатыгар кубулуталлар. Ленинскәй партия бәйәтин Программатыгар, XXIII съезд уураахтарыгар коммунистическай обществоны тутуу сүрүн суолларын ырытан оҥорбута. Улуу Ленин знамятын аннынан, коммунистическай партия салалтатынан биһиги норуоппут коммунизм кыайыытыгар әрәллээхтик баран иһәр.

Коммунистическай обществоны тутар туһугар кылаабынай экономическай соругу быһаарыахха—коммунизм материальнай-техническәй базатын үөскәтиәххә наада. Наука уонна техника ситиһиилэрин дәгиттәрдик туһаныыга общественнай производствоны бүтүннүүтүн индустриальнайдык сайыннарыыга, производство көдьүүһүн уонна үлә оҥорумтуотун үрдәтиигә олоҕуран, биһиги промышленность уонна тыа хаһаайыстыбата халбаҥа суох сайдыыларын хааччыйыахтаахпыт, ол түмүгәр норуот олоҕун таһымын салгыы өрө көтөҕүүнү, бары советскай дьон материальнай, культурнай наадыйыыларын улам ордук толору хааччыйыыны ситиһиәхтәәхпит.

Коммунистическай обществоны тутар туһугар социалистическай общественнай сыһыаннаһыылары дьаныардаахтык тупсарыахтан уонна алҕастартан ха наада.

Коммунизмы тутар туһугар общество бары чилиәннәрин үрдүк сознательность, үлэҕә уонна общественнай бас билиигә коммунистическайдыы сыһыаннаһыы, советскай патриотизм уонна интернационализм тыыныгар дьаныардаахтык иитиәххә наада.

Биһиги героическай рабочай кылааспыт, ученайдар, инженердар уонна техниктар, конструктордар, промышленность бары үлэһиттәрә, диэн этиллэр Ыңырыыга, инникитин да техническай прогреһы салгыы ыытар иһин, экономическай реформаны практическайдык олоххо киллэрэр иһин ахсаабакка охсуһуохтара диэн бигәтик әрәнәбит. Биһиги албан ааттаах колхозтаах баахынай аймахпыт, совхозтар рабочайдара, тыа хаһаайыстыбатын специалистара инникитин да сир оҥоһуутун уонна сүөһү иитиитин культуратын халбаҥа суох үрдәтә туруохтара, бородууксуйа единицатыгар үлә ороскуотун намтатыахтара, бәйәләрин үләләригәр экономическай көрдөрүүләри дьаныардаахтык тупсарыахтара, сатабыллаахтык уонна ааҕан-суоттаан хаһаайыннаахтара диэн бигәтик әрәнәбит. Биһиги наука уонна культура деятеллә-рә, учууталлар, врачтар, биһиги советскай интеллигенциябыт бүттүүнә норуот иннигәр иәстәрин инникитин да чиәстәәхтик толоруохтара, коммунистическай тутуу дьыалатыгар күүстәрин уонна билииләрин биәриәхтәрә, науканы уонна техниканы дьаныардаахтык сайыннарыахтара, культураны маассаҕа тарҕатыахтара, үүнәр көлүөнәни коммунизм тыыныгар иитәргә көмөлөһүөхтәрә диэн әрәлбитин билләрәбит.

Биһиги бүгүн әһиәхә, күндү советскай дьахталларга туһаайан этәбит. Әһиги бәйәҕит хорсун үлэҕитинэн уонна оҕолору иитии туһугар кыһаньыгытынан биһиги уопсай дьыалабытыгар үтүөкәннәәх кылааты килләрәҕит.

Уолаттар уонна кыргыттар, биһиги хайҕаллаах советскай ыччаппыт, биһиги әһиәхә анаан тыл әтәбит! Әһиги илиигитигәр — Ийә дойду инники кәскилә.

Әһигини Ленин улуу дьыалатын дьоһуннаах салҕааччыларынан буолуохтара, Октябрь идеалларын әрдәәхтик туруулаһан көмүскүөхтәрә, наада буоллаҕына илиилэригэр сэа-саадах тутан социалистическай Ийә дойду чиәһин уонна тутулуга суох буолуутун көмүскүөхтәрә диэн биһиги әрәнәбит.

Советскай Армия уонна флот буойуннара! Байыаннай техниканы, сааны-саадаҕы дьаныардаахтык баһылааҥ, бойобуой уонна политическай бәләмҥитин тупсарыҥ, сәргәх буолуугутун үрдәтиҥ, дойдубут обороналанар дьоҕурун бөҕөргөтүҥ!

Биһиги сайдыыбыт 50 сыллаах суола, диэн бәлиәтәнәр ыңырыыга, **үлэһит норуот уонна коммунистическай партия тулхадыйбат сомоҕолоһууларын саамай чаҕылхай туоһута.** Коммунистическай партия охсуспут дьыалата—рабочай кылаас дьыалата, норуот бүттүүнүн дьыалата буолла.

Улуу бырааһынньык күннәригәр советскай норуот кыраныысса таһынааҕы бырааттарыгар ис сүрэхтэн тахсар махтал-баһыыба тылларын әтәр. Әһиәхә кыраныысса таһынааҕы күндү табаарыстарбыт уонна доҕотторбут, социализм аан дойдуга бастакы дойдутугар интернациональнай чувствоҕыт, кәтәх санаата суох уонна бәйәҕитин харыстаммат өйөөһүҥүт иһин истиҥ махталбытын әтәбит.

Ыңырыы түмүгәр этиллэр:

Советскай норуот Улуу революция иккис 50 сылыгар киирэн туран, коммунизм идеяларын, Улуу Октябрь идеяларын үрдүктүк тутан иһәр. Биһиги социалистическай тутуу ситиһиллибит кыайыыларыгар тирәҕирәбит. Биһиги марксизм-ленинизм өлбөт үйәлээх үөрәҕинэн сәбиләнибит, олох кырдьыга биһиги өттүбүтүгәр турар, биһиги күүспут мунура суох улахан. Биһигини кытта сарын-сарыйтан өйөһөн социализм бырааттыы норуоттара, аан дойду коммунистическай хамсаһынын, демократия уонна национальнай босхолонуу күүстәрә иһәллэр. Коммунистическай обществоны тутар тиһэх сыалбытын олоххо киллэрии суолугар биһигини ким да, туох да тохтотор кыаҕа суох.

ССКП КК, ССРС Верховнай Советын Президиума, Министрдэрин Совета советскай норуокка хас биирдии советскай киһиэхэ үлэҕэ, үөрэххэ саҥа ситиһиилэри, тус олоххо дьолу, биһиги улуу коммунистическай дьыалабыт өрөгөйдүүрүн иһин охсуһууга ситиһиини баҕараллар.

Советскай былаас 50 сыла туолуутугар

АРМЕНИЯ БУЛУННУГЭ

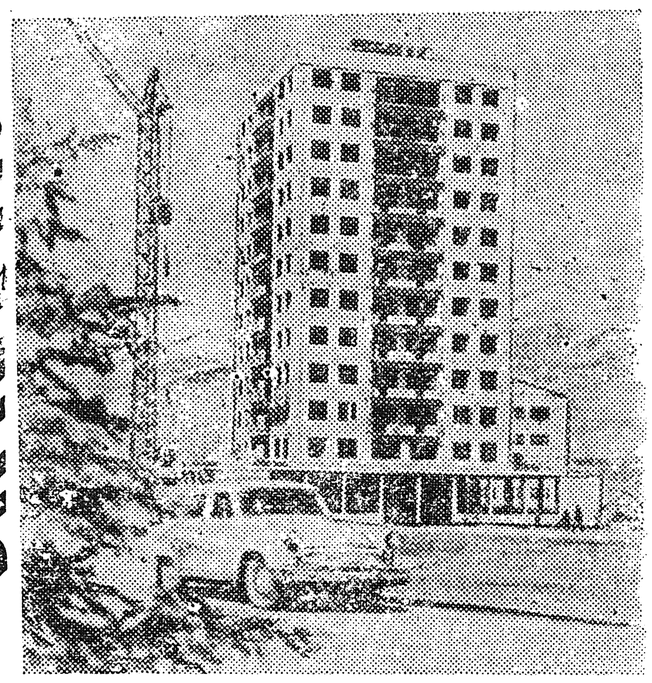

Кировакан—Советскай Армения үһүс улахан куората. Советскай былаас сылларыгар куорат республика сүүнэ суолталаах промышленнай уонна культурнай киининэн буолла. Манна химия, массыына оҥоһуута уонна чэпчэки промышленность сайдаллар, искусственнай волокно оҥоһуллар итиэннэ республика научнай киннэриттэн биирдэстэринэн буолла. Куорат билигин 80 тыһыынчаттан тахса нэһилиэнньэлээх.

Снимокка: Кировакан куорат саҥа муннуктарыттан биирдэстэрэ.

„Токун“ диэн виноград 42 суортарыттан биирдэстэрэ. Бу суорду Советскай былаас сылларыгар винограды үүннэрии, винону оҥоруу уонна араас фрукталары үүннэрэр Арменияатаағы научнай-чинчийэр институт селекционердара үүннэрбиттэрэ Гектартан ортотунан 180—200 центнер үүнүү ылыллар, оттон сахаристоһа 25-27 бырыһыаҥҥа тэҥнэһэр.

Снимокка: селекционер С.С. Хачатрян Болгарияттааағы үрдүкү тыа хаһаайыстыбатын институтун доценыгар З.Д. Занковка „Токун“ виноград туһунан кэпсиир.

Арменияатаағы Ленин аатынан электромашиностроительнай завод сыаҕар.

Манна, күн анныгар

Варвара Игнатьевна ВАСИЛЬЕВА дьаданы киһи оҕото, әдэр саала урукку олох ыар, быстарыктаах кэмигэр ааспыта. Кыра эрдэҕинэ олус сытыыхотуу буолан үлэни кыгта тэҥнэ улааппыта; ол иһин кырдьаҕастар үбаастабылларынан туһана а. Өлөөн оройуона тэриллэн, табаарыстыбалар, колхозтар олохсуйаннар саҥа олох күөстүү оргуйбута. Дьэ маныаха Варвара Игнатьевна туох баар күүһүн харыстаабакка активнайдык кыттан барбыта, дьахталлар ортолоруттан стахановецтар кэккэлэригэр сылдьара.

Оччолорго техника сайда илигинэ бүтүн оройуон нэһилиэнньэтин таһаһын сорох дьыл Бүлүүттэн, ардыгар Эргэ Сухэнаттан, Дьэлиҥдэттэн, Сааскылаахтан табанан бэдэрээттээн тиэйэн аҕалыы улахан эппиэттээх соруга турара. Варвара Игнатьевна бэдэрээт үлэтигэр бараргa көрдөһүүтүн колхоз бырабылыанньата ылынан, кини өр сылларга хас кыһын аайы бэдэрээттээбитэ. Кини Дьэлиҥдэттэн, Сааскылаахтан 2-лии тоннаттан ордук таһаҕастаах алталыы-сэттэлии сырыыны оҥортуура. Тибиилээх-тыаллаах, бытарҕан тымныылаах кыһыҥҥы кылгас күннэргэ 40-50 табаны тутан көлүйэн, 13-14 сэтиини сиэтэн айаннаабат бастыҥ производственник, ааттаах имиһит, быаала оҥороччу, ол иһин Балбаара эмээхсин оҥорбут быата-алата былдьаһыкка сылдьааччы. Кини таһаҕас тиэйиитин маастарын быһыытынан биллибитэ уонна бэйэтин дьүөгэлэрин, әлбэх колхозтаах дьахталлары үөрэппитэ-иппитэ.

Кини Советскай былаас иннинээҕи олоҕун санаан:

—Ама да ааспытын иһин, ыар олоххо олорон ааспыппыт, киһини кытта тэҥэ суох этибит, тоҥуу-аччыктааһын мунун көрөр да буоларбыт, оннооҕор кыһын тоҥ ураһаларга оҕолонор этибит, оннук олоххо оҕолорбутун көрөн-харайан иитинэр буоларбыт. Итинник олоҕу-дьаһаҕы тулуйумуна өлүү-сүтүү да баара. Итинник кыһалҕалаах олохтон биһигини Октябрьскай революция быыһаабыта, үлэһит дьон оҥортоотута. Билигин пенсияҕа тахсаммын туох да кыһалҕата суох олоробун. ССКП КК балаҕан ыйынаағы (1967 с.) уураағын аахтаран истэн баран, үөрүүмкөтүүм өссө улаатта, дьэ ол иһин Коммунистическай партияҕа, Советскай правительствоҕа махталым мунура суох,—диир үлэ ветерана Варвара Игнатьевна Васильева.

П. АНДРЕЕВ.

ҮӨРЭ-КӨТӨ ҮЛЭЛИИБИТ

АҔЫЙАХ сыллаағыта оройуону аһынан-үөлүнэн, маһынан хааччыйыыга, колхозтарга дохуот киириитигэр биир биллэр миэстэни сыарҕа оҥоһуута ылара. Бу тас көрүҥүттэн көрдөххө боростуой оҥоһук. Ол гынан баран кини уустугунан, ниспэрэйэ әлбэҕинэн киһиттэн үгүс түбүгү, сатабылы эрэйэр үлэ. Ол да иһин колхозтар аайы анаан сыарҕа оҥороччулар баар буоллаллара. Киниэргэ сайын устата 60-70-нуу сыарҕаны оҥороллоругар сорудах бэриллэрэ. Ити үлэ барыта аҥардас илиинэн эрэ толоруллара, бэл сыарҕа доското илиинэн суоруллара. „Победа“ колхоз Иванов Х.И., Семенов А.С., Иванов П.Н. уонна Сергеев Н.С. курдук бастайаннай сыарҕаһыттааҕа. Кинилэр оҥорбут сыарҕалара бэдэрээччиттэргэ, саһаан тиэйээччиэргэ улахан хайҕалга сылдьара, ол курдук бөҕөтүк оҥороллоро. Ити сыарҕалар икки-үс сыл устата өрөмүөнэ суох үлэлиилэрэ. Сыарҕаһыттартан биирдэстэрэ Иванов Х.И. билигин да совхоз ол-буола наадаларыгар туттарга анаан сайын аайы сыарҕа оҥорор. Христофор Иванович төһө да пенсияҕа тахсыбытын иһин таптыыр идэтиттэн арахсыан баҕарбат. Төһө кыаҕа баарынан совхоһугар көмөлөһөр. Пенсионердар С.Н. Убояков, П.Н. Васильев сайыныгар балыктыыллар, кыһыныгар бултуулар. Киниэр курдук кырдьаҕастар совхозка үгүстэр.

—Биһиэхэ дьоллоох олоҕу Советскай былаас биэрбитэ, ол да иһин Октябрь 50 сылын хайҕаллаах юбилейын үөрэн-көтөн туран бырааһынньыктаан ата ардыбыт. Маннык байылыат олоххо биһиги кырыйдыбыт диэн олоруохпутун санаабыт буолбат. Ол иһин туох баар кыахпытынан өлүөрбүт тухары үлэлии сылдьар санаалаахпыт, — диэн кырдьаҕастар бигэ бөҕөарыныыл аахтарын этэллэр.

А. СЕМЕНОВ.

Культурнай көрүҥнүөҕүн!

Биһиги олорор дьиэбитин олус истиҥник „көмүс уйабыт“ диэн аатталыыбыт. Ити этии диринг ис хоһоонноох, биһиги олорор олохпут үгүс өттө олорор дьиэбитигэр атаарыллар. Ким үчүгэй оҥоһуулаах ичигэс, киэҥ-куоҥ, сырдык дьиэлээх, ол үлэтэ да таһаарылаах буолар.

Кэнники сылларга оройуоҥҥа олорор дьиэлэри тутуу балайда киэҥник ыытыллар. Ол гынан баран кини хаачыстыбатыгар сөптөөх болҕомто ууруллубата киһи хараҕар бырааҕыллар. Ол курдук саҥа тутуулар истиэнэлэрин бэрэбинэтэ да, түннүктэрин наличниктара да, бэл ардыгар муосталара устуруустамматтар. Олорор дьиэлэргэ таһаҕас уурар кладовкалар тутуллубаттар. Ол түмүгэр ким хайа сатыырынан дьиэлэр тастарыгар түбэһиэх сиргэ, сорох табаарынан, сорох тааранан, харбылынан ампаардары тутталлар. Ити бөһүөлэк көстүүтүн улаханнык мөлтөтөр. Урукку тутуулларга да сорохторугар кладовкалар суохтар. Холобур учууталлар уопсайдара кладовката суох.

Олорор дьиэлэргэ чопчуыйыллыбыт бөх-сыыс тоҕор сирдэрэ суоҕуттан ким таптаабыт сиригэр сыыһын тоҕор.

Атын сирдэргэ өрүс үрдүгэр олорор куораттар, дэриэбинэлэр биэрэктэрин киэн туттан туран киэргэтэллэр, сынньалаҥнарын атаарар сир оҥостоллор. Оттон биһиги биэрэкпит олус кирдээх, араас бытыылкалар үлтүркэйдэрэ, баанкалар, бөх-сыыс бөҕө! Ону аһан сорох ыаллар уборнайдара биэрэккэ кэчигирээн тураллар. Олортон иһэр уубутугар төһөлөөх куһаҕан кир-хах сүүрэн киирэрэ буолуой? Мин санаабар, бөҕү-сыыһы аналлаах сиргэ тиэттэрэн тохторууну санэпидстанция олохтуура сөптөөх этэ.

Ыраах сылдьан ахтар, саныыр, бэл киэн туттар оройуоммут киинин көрүҥүн сэргэхситэргэ Өлөөн Совета сөптөөх дьаһаллары ылыа диэн эрэнэбит.

П. РОМАНОВ,
оройуоннаағы культура отделын методиһа.

6 БӨРӨ

Бөрө биһиги совхозпут хаһаайыстыбатыгар сыллата кыратык суох ноҕоотту аҕалар. Ол да иһин кинини кытары охсуһуу сыл хайа баҕарар кэмигэр ыытыллар.

Совхоз Дьэлиҥдэтээҕи отделениетын 1-гы №-дээх ыстаадатын бригэдьиирэ Кирил Игнатьев быйыл сайын бөрө уйатын булан, ол уйаттан 5 бөрө оҕотун өлөрдө, оттон ийэлэрин дьааты кээһэн өлөрдө. Онон барыта 6 сиэмэҕи өлөрөн табаһыттарга улахан үтүөнү оҥордо. Кирил билигин да ыстаадалары сойуолаһар бөрөлөр суолларын булла да сонордоһор түбүгэр сылдьар.

Биһиги корр.

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.

Редакция адырыыта: Саха АССР Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 1-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунаағы типография Тахсар ахсаана 427 Сахаһын №-рэ 90